

สรุปการวิจัย และข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้พรรณนาถึงความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล โดยพิจารณาถึงความหมาย วัตถุประสงค์ วิวัฒนาการ หลักเกณฑ์ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล แล้วเปรียบเทียบกับลักษณะการกระทำที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นการกระทำละเมิดอำนาจศาล รวมทั้งกระบวนการพิจารณาการสั่งลงโทษและโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล กับกฎหมายต่างประเทศ คืออังกฤษ สหรัฐอเมริกา อัฟริกาใต้ แคนาดา เยอรมัน และญี่ปุ่น จะเห็นได้ว่า ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นมาตรการพิเศษ ที่กฎหมายต่างประเทศต่างยอมรับว่า เป็นมาตรการที่จำเป็นต้องมีไว้สำหรับศาล เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการพิจารณาคดีของศาลให้เกิดความเรียบร้อย ป้องกันการรบกวน แทรกแซง ชักขวางกระบวนการพิจารณา และเพื่อให้ศาลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสะดวก รวดเร็ว และยุติธรรม โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์การละเมิดอำนาจศาลที่สำคัญคือ การละเมิดอำนาจศาลทางอาญา การละเมิดอำนาจศาลทางแพ่ง การละเมิดอำนาจศาลโดยตรง และการละเมิดอำนาจศาลโดยอ้อม ทั้งได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอำนาจในการพิจารณาคดีของศาล การสั่งลงโทษของศาล และโทษที่ใช้ลงแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาลไว้โดยชัดแจ้ง เช่น ในกรณีที่เป็นการละเมิดอำนาจศาลโดยตรง ศาลมีอำนาจพิจารณาและสั่งลงโทษโดยรวบรัดได้ แต่ถ้าเป็นการละเมิดอำนาจศาลโดยอ้อม ศาลต้องใช้วิธีการพิจารณาคดีตามหลักกระบวนการอันชอบธรรม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงหลักประกันและสิทธิเสรีภาพในการดำเนินคดีของประชาชนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง อันพึงจะได้รับตามสิทธิอันชอบธรรม

ในทางปฏิบัติ การกำหนดหลักเกณฑ์ การพิจารณาคดี และการสั่งลงโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในประเทศไทย ยังมีได้เป็นหลักประกันที่ดีแก่ประชาชน เพราะบทบัญญัติที่เกี่ยวกับลักษณะการกระทำที่เป็นการละเมิดอำนาจศาล เช่น การไม่

เชื้อฟุ้งซ่านกำหนดของศาล หรือการประพาศคนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล หรือการพิจารณาและสั่งลงโทษ มิได้วางหลักเกณฑ์ไว้ให้ชัดเจน คงให้อยู่ในดุลพินิจหรือการตีความของศาล ซึ่งต่างกับบางประเทศที่วางหลักเกณฑ์ไว้ชัดเจน ทำให้ในบางครั้งแม้ว่าการกระทำจะไม่เป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล แต่ศาลชั้นต้นก็สั่งลงโทษ ทำให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีมีความรู้สึกว่ามีสิทธิเสรีภาพในการดำเนินคดีไม่ได้เป็นไปตามหลักประกันอันชอบธรรม ตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองเอาไว้

ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย บรรดากลไกหรือองค์กรต่างๆของรัฐนั้นถูกสร้างขึ้นมาจากเพื่อสนองความต้องการร่วมกันของประชาชน ซึ่งต้องอยู่ในความดูแลของประชาชนด้วย แต่เมื่อข้อเท็จจริงมิได้เป็นไปเช่นที่กล่าวนี้ จึงทำให้เกิดปัญหาและข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้มาตรการความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลขึ้นหลายประการในประเทศไทย ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาและข้อบกพร่อง ผู้วิจัยใครขอเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นพร้อมทั้งข้อเสนอแนะซึ่งน่าจะ เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ในด้านการคุ้มครองและให้หลักประกันเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการดำเนินคดี โดยพอสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

ปัญหา

ก. ควรมีบทบัญญัติ เรื่องความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลหรือไม่

มาตรการ เรื่องความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลมีลักษณะ เค็ดขาดที่กฎหมายบัญญัติขึ้นเพื่อให้ศาลใช้อำนาจได้เป็นพิเศษ ในการควบคุมกระบวนการพิจารณาในศาลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว และเป็นธรรมโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความยุติธรรมเสมอหน้ากัน นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายที่จะรักษาบรรยากาศในการพิจารณาคดีให้เกิดความสงบ เพื่อศาลจะได้มีสมาธิอันจะก่อให้เกิดความรอบคอบ สุขุม และเยือกเย็นในการพิจารณาคดี และเหนืออื่นใด กฎหมายนี้ยังมุ่งหมายที่จะรักษาศักดิ์ศรีและผดุงความศักดิ์สิทธิ์ของสถาบันศาลยุติธรรม เพื่อให้เป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชนอย่าง

แท้จริง

ปัญหาเรื่องนี้มีนักกฎหมายบางท่าน มีความเห็นว่า ยังเห็นความจำเป็นใน มาตรการพิเศษของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ที่จำกั้ให้คงไว้ซึ่งบทบัญญัติ เรื่องละเมิดอำนาจศาล ไม่ควรยกเลิกเพิกถอนไปเสีย ควรแก้ไขสิ่งบกพร่องเล็กๆ น้อยๆ ให้ดีขึ้น และสมบูรณ์ขึ้นเท่านั้น^๑ และในการประชุมของสมาคมทนายความมีความ เห็นว่า มีความจำเป็นที่จะต้องมีบทบัญญัติเรื่องละเมิดอำนาจศาล เพราะคงเป็นที่ยอมรับ กันว่า เพื่อความสะดวกรวดเร็วและความเที่ยงธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล มีความจำเป็นที่ศาลจะต้องมีอำนาจสำหรับยับยั้งการกระทำที่เป็นการรบกวน ขัดขวาง การพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ซึ่งบุคคลใดกระทำลงต่อหน้าผู้พิพากษาหรือในบริเวณ ศาล^๒

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า บทบัญญัติเรื่องความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลยังมีความ จำเป็นต้องมีอยู่ต่อไปเพราะแม้แต่ต่างประเทศที่ใช้ระบอบการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตย เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน หรือญี่ปุ่น ก็ยังต้องมีมาตรการในเรื่องดังกล่าวนี้เพื่อ เป็นเครื่องมือของศาลในการพิจารณาพิพากษาคดีให้เกิดความเรียบร้อย ศาลซึ่งเป็น ประธานในการพิจารณาคดีจะได้ปฏิบัติหน้าที่โดยสะดวก ไม่ต้องพะวงต่อการถูกแทรกแซง รบกวน หรือคุกคามจากอิทธิพลอื่นใดทั้งภายในและภายนอกห้องพิจารณาคดี ทำให้ศาล สามารถวางตัวเป็นกลางได้เต็มที่อยู่อย่างแท้จริง ถ้าหากว่าไม่มีมาตรการความผิดฐาน ละเมิดอำนาจศาลนี้แล้ว ความวุ่นวายต่างๆ เช่น การส่งเสียงรบกวน การทะเลาะวิวาท

^๑วิชา มหาคุณ, "บทนำละเมิดอำนาจศาล : คาบอานาสิทธิของตุลาการ," ใน ละเมิดอำนาจศาลกับสังคมไทย, สติติย์ สัมพงษ์พันธ์, รวบรวม (กรุงเทพมหานคร : สารศึกษาการพิมพ์, ๒๕๒๒), หน้า ๒๒.

^๒เอกสารทางวิชาการประกอบการอภิปรายเรื่องละเมิดอำนาจศาล ซึ่งสมาคม ทนายความแห่งประเทศไทยได้จัดให้มีขึ้น เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๒๑ ณ กั้ตาคาร สรแดง ถนนราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร.

การทำร้ายร่างกาย หรือการวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ ที่จะทำให้เกิดอคติขึ้นต่อการพิจารณาคดี ก็ย่อมจะเกิดขึ้น และศาลก็อาจไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ทำให้การควบคุมกระบวนการพิจารณาคดีเป็นไปโดยลำบาก ผลสุดท้ายก็อาจจะทำให้สถาบันศาลยุติธรรม กลายความศักดิ์สิทธิ์ และประชาชนไม่ให้ความเคารพเชื่อฟังอีกต่อไป

ข. การออกข้อกำหนดของศาลควรมีการจำกัดขอบเขตหรือไม่

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๐ บัญญัติให้ศาลออกข้อกำหนดใดๆ แก่คู่ความ หรือบุคคลภายนอกที่อยู่ต่อหน้าศาล ตามที่เห็นจำเป็น รวมทั้งการสั่งห้ามคู่ความ มิให้ดำเนินการในทางก่อความรำคาญ หรือในทางประเว้งให้ชักช้า หรือในทางพุ่มเฟิยเฟิ่นเกินสมควร จะเห็นได้ว่า การออกข้อกำหนด หรือการสั่งห้ามคู่ความ หรือบุคคลภายนอกของศาล กฎหมายมิได้กำหนดไว้แน่ชัดว่า กรณีใดจะออกข้อกำหนดหรือมีคำสั่งได้บ้าง แต่เป็นการวางหลักเกณฑ์ไว้กว้าง ๆ ให้ศาลใช้ดุลพินิจ ซึ่งในบางครั้ง การออกข้อกำหนดนั้นอาจไม่ถูกต้อง หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การที่ศาลออกข้อกำหนด ห้ามผู้มีชื่อเข้ามาในบริเวณศาลในวันเปิดทำการ โดยมีข้อกำหนดให้แน่ชัด ว่าห้ามเข้ามาในกรณีใดนั้น ย่อมเป็นการห้ามผู้มีชื่อมิให้เข้ามา แม้ในกรณีจำเป็นเมื่อปรากฏว่าผู้มีชื่อเข้ามาในบริเวณศาลในวันเปิดทำการ โดยมีเหตุจำเป็น มิได้เข้ามาเพื่อสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้มาติดต่อศาล ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗/๒๕๒๐)

ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกานี้ แม้ว่าศาลฎีกาจะเห็นว่า ไม่เป็นความผิดแล้วก็ตาม แต่จากการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งห้ามนั้น ย่อมมีผลเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพในการดำเนินคดีของประชาชน และอาจทำให้ประชาชน เกิดความรู้สึกว่า ยังไม่ได้รับหลักประกันจากการคุ้มครองที่ดีพอ เพราะถ้าหากว่าศาลใช้อำนาจตามมาตรา ๓๐ นี้โดยเข้าใจผิด หรือตามความพอใจว่า มีอำนาจกระทำได้แล้ว อันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่

ประชาชน ย่อมเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงและป้องกันได้ยาก แม้ว่าตามหลักกฎหมาย ประชาชนจะปฏิเสธว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้ แต่กฎหมายที่วางไว้ จะต้องบัญญัติไว้ชัดเจนแน่นอนแล้ว โดยประชาชนมีโอกาสรู้ล่วงหน้า และถ้าหากว่าประชาชนคนใด บังเอิญกระทำผิดเพราะไม่รู้ว่ามีกฎหมายห้าม ก็ยังมีโอกาสต่อสู้คดีได้ตามขั้นตอนของกฎหมายที่กำหนดไว้ ส่วนการออกข้อกำหนดหรือข้อห้าม ของศาลที่กำหนดขึ้นเองนี้ บางเรื่อง กำหนดล่วงหน้าไว้ชัดเจน แต่บางเรื่องอาจกำหนดขึ้นได้ยวมนั้น เมื่อมีการละเมิดอำนาจศาลเกิดขึ้น ก็สั่งลงโทษได้ทันทีโดยไม่ต้องมีกฎหมายใดๆให้อำนาจไว้ ประชาชนจะปฏิเสธก็ไม่ได้ เนื่องจากการละเมิดอำนาจศาลเป็นความรับผิดชอบที่เด็ดขาด และการลงโทษเป็นอำนาจบังคับพิเศษของศาล ฉะนั้นการออกข้อกำหนดของศาลในพื้นที่ทันที จึงอาจไม่ถูกต้องและไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะแม้แต่กรณีที่ ศาลออกข้อกำหนดล่วงหน้าไว้ชัดเจน ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗/๒๕๒๐ ก็ยังเป็นเรื่องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การใช้อำนาจในการออกข้อกำหนดของศาลตามมาตรา ๓๐ นี้เอง ทำให้นักกฎหมายหลายกลุ่มไม่มั่นใจในการพิจารณาคดี เพราะเห็นว่าศาลมีอำนาจอย่างกว้างขวาง ในการที่จะออกข้อกำหนดมาใช้ในกระบวนการพิจารณา โดยขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล ทำให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพในการดำเนินคดีของคู่ความ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย เพราะมีหลายครั้งในทางปฏิบัติที่ทนายความหรือบุคคลใดชี้แจงตอบโต้กับศาลด้วยเหตุผล ก็อาจถูกศาลห้ามหรือออกข้อกำหนดบางอย่าง หากขัดขึ้นก็อาจถูกกล่าวหาว่า ละเมิดอำนาจศาล^๑

อย่างไรก็ตาม การที่จะกำหนดไว้ในกฎหมายว่า ศาลจะออกข้อกำหนดใดได้บ้างนั้น ย่อมเป็นเรื่องที่อยู่ยากและอาจหนีไม่พ้นเรื่องปัญหาการตีความ หรือการใช้ดุลพินิจอีก เพราะจารีตประเพณีและค่านิยมของประชาชนย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย แม้แต่กฎหมายต่างประเทศ เช่น เยอรมัน และญี่ปุ่น ก็วางหลักเกณฑ์ไว้เป็นแนวทางกว้าง เช่นเดียวกัน ฉะนั้น เพื่อเป็นการพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชนในเรื่องสิทธิเสรีภาพในการดำเนินคดี จึงควรต้องมีมาตรการที่เหมาะสม เพื่อควบคุมการออกข้อกำหนดของศาล เพราะจะถือเอาแต่ความสะดวกของศาลแต่เพียงฝ่ายเดียว น่าจะไม่ถูกต้องและเป็นธรรม แต่ควรจะต้องถือว่าผลประโยชน์ของประชาชน เป็นสิ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปจากการปฏิบัติหน้าที่ของศาลด้วย

ค. ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษใดทันทีทุกกรณีหรือไม่

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๓๓ บัญญัติว่า "ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลโดยวิธี ฯลฯ" จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติมาตรานี้มิได้บัญญัติไว้ให้อำนาจศาลสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดทั้งในกรณีที่เป็นการละเมิดอำนาจศาลโดยตรงหรือโดยอ้อมได้ในทันทีหรือไม่ แต่ในทางปฏิบัติตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาของไทย ได้วางหลักเกณฑ์ไว้แล้วว่า ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษใดทันทีกรณีที่การละเมิดเกิดขึ้นต่อหน้าศาล ถ้ามิได้เกิดขึ้นต่อหน้าศาล ศาลจะใช้อำนาจลงโทษในทันทีไม่ได้ อย่างไรก็ตาม

^๑เจิม เกิดสมบัติ, "ละเมิดอำนาจศาล," การอภิปรายเกี่ยวกับการหาทางแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาล วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๑ ณ ศาลาภิรมณ์สวนมะลิ.

ตาม ในฐานะที่ประเทศไทยใช้ระบบประมวลกฎหมาย แนวคำพิพากษาจึงไม่อาจถือว่าเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาของศาลได้เสมอไป ดังเช่นประเทศอังกฤษ เพราะบางที่แนวคำพิพากษานั้นอาจมีการพิพากษากลับ หรือทับกันได้ แล้วแต่สภาพแวดล้อม หรือสิ่งประกอบอื่นๆ ซึ่งทำให้เกิดความไม่แน่นอน และนอกจากนั้น การสั่งลงโทษของศาลชั้นต้นอาจวินิจฉัยสั่งการเป็นอย่างอื่น แตกต่างไปจากแนวคำพิพากษาฎีกาก็ได้ และถ้าไม่มีการอุทธรณ์ฎีกา ก็จะทำให้บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดถูกลงโทษได้โดยง่ายในทันที ผู้วิจัยเห็นว่า การใช้อำนาจสั่งลงโทษเช่นนี้น่าจะไม่เป็นธรรม การโต้แย้งคัดค้านต่อศาลเป็นเรื่องที่เสี่ยงและอาจไม่มีผู้ใดกล้ากระทำ จึงควรจะได้มีการจำกัดการใช้อำนาจลงโทษในทันที เฉพาะการละเมิดอำนาจศาลต่อหน้าศาลที่มีลักษณะเป็นการดูหมิ่นศาล หรือก่อกวนขัดขวาง ความสงบเรียบร้อย ซึ่งมีพฤติการณ์ร้ายแรงที่สุดเท่านั้น

สำหรับในต่างประเทศ ถือหลักว่าอำนาจในการสั่งลงโทษในทันที จะกระทำได้ต่อเมื่อเป็นสิ่งจำเป็นไม่มีทางเลือกเลย และต้องใช้ด้วยความระมัดระวังตามหลักแห่งศีลธรรมเฉพาะในกรณีที่มีการละเมิดอำนาจศาลเกิดขึ้นต่อหน้าศาลหรือใกล้ชิดต่อการรู้เห็นของศาล ในขณะที่ศาลกำลังนั่งพิจารณาคดีอยู่เท่านั้น ส่วนในกรณีอื่นศาลจะลงโทษในทันทีไม่ได้ ทั้งนี้เพราะอำนาจการลงโทษในทันทีที่ตนใดนี้มีผลกระทบกระเทือนอันเป็นผลร้ายต่อคู่ความซึ่งมีโอกาสต่อสู้คดีได้น้อยกว่าปกติ จึงควรมีการจำกัดการใช้อำนาจไว้ให้แน่ชัดเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระเทือนต่อหลักประกันของบุคคลในการต่อสู้คดี เช่น สหรัฐอเมริกา กำหนดไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสหรัฐข้อ ๔๒ หรือ เยอรมัน กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลมาตรา ๑๗๗ และมาตรา ๑๗๘ หรืออิตาลี กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติศาลแขวงก.ศ.๑๙๔๔ มาตรา ๑๐๘ ข้อ ๓๒ เป็นต้น ตรงข้ามกับประเทศไทยซึ่งใช้ระบบประมวลกฎหมายกัมมิได้บัญญัติเอาไว้ ปล่อยให้ศาลใช้ดุลพินิจเองโดยลำพัง ซึ่งอาจเกิดความผิดพลาดอันเป็นเหตุให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับผลร้ายจากการสั่งลงโทษในทันทีได้

นอกจากนั้นในต่างประเทศ มีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการใช้คำว่าสั่งลงโทษว่าควรมีมาตรการควบคุมการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาด้วย โดยพิเถระห์จากกวีโรมันที่กล่าวว่า " Sed quis - custodiet ipsos custodes?" ซึ่งแปลความหมายไว้

อย่างแพร่หลายว่า " But who is to guard the guardian, who is to keep the keepers, who is to ward the warders ? " ถ้าหากจะแปลว่า "Who is to judge the judges?" ก็จะได้ความหมายว่า "ใครจะเป็นผู้ตัดสินผู้พิพากษา" ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวความคิดในปัจจุบันว่า เริ่มจะมีการมองผู้พิพากษาที่ทำการพิจารณาพิพากษาคดีกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นผู้พิพากษา ต้องพยายามสร้างทัศนคติในทางที่ดีอันใหม่ขึ้น เพื่อจะพิทักษ์และปลูกความยุติธรรม รวมทั้งอดทน สุภาพอ่อนโยน ให้เป็นที่ไว้วางใจ และยอมรับนับถือของบุคคลทุกฝ่าย เมื่อกระทำได้แล้วก็ไม่จำเป็นต้องอาศัยการขู่ว่าจะใช้มาตรการลงโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลแต่ประการใด^๑

ง. ศาลผู้ตกเป็นผู้เสียหายมีอำนาจพิจารณาสั่งลงโทษได้เองหรือไม่

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๓๓ บัญญัติว่า "ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษ ฯลฯ" พิจารณาดูแล้วจะเห็นว่า ศาลซึ่งถูกระทำละเมิดนั้นเองมีอำนาจพิจารณาและสั่งลงโทษได้ บัญชีดังกล่าวนี้มีนักกฎหมายบางท่านมีความเห็นว่า มาตรการพิเศษในการควบคุมกระบวนพิจารณาหรือคาบอาญาสิทธิ์ของตุลาการนั้นยังเป็นมาตรการสำคัญที่จะต้องคงอยู่ต่อไป ผู้พิพากษาที่ถูกละเมิดอำนาจไม่ควรเป็นผู้ลงโทษเสียเอง ควรให้ผู้พิพากษาในศาลเดียวกันนั้นเป็นผู้ลงโทษ^๒ บางท่านมีความเห็นว่า ควรให้ศาลมีอำนาจลงโทษเมื่อมีการละเมิดอำนาจศาลได้ทันที ทั้งนี้เพราะศาลเป็นสถาบันที่จะให้ความยุติธรรมแก่บุคคลทุกคนที่มาศาลโดยเสมอหน้ากัน เมื่อมีการละเมิดอำนาจศาลเกิดขึ้นต่อหน้าศาล ศาลก็จะต้องลงโทษได้ทันที การที่อ้างว่ากลัวจะไม่ได้รับความยุติธรรมนั้น ย่อมเป็นการอ้างที่ดูแคลนความยุติธรรมของศาลนั่นเอง ส่วนอำนาจในการสั่งลงโทษ ผู้พิพากษาน่าจะระลึกลอยอยู่เสมอว่า การลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลจะกระทำก็ต่อเมื่อ เป็นกรณีที่ร้ายแรงเท่านั้น ประโยชน์ของอำนาจของศาลในเรื่องนี้ จะมีมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับสติปัญญาและการรู้จักยับยั้ง

^๑ นพพร โพธิ์รังสียากร, "ดุลพินิจของศาลในการลงโทษ," (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๕),
หน้า ๓๐๖-๓๐๘.

^๒ วิชา มหาคุณ, "บทนำละเมิดอำนาจศาล: คาบอาญาสิทธิ์ของตุลาการ," หน้า ๒๑-๒๒.

ซึ่งใจของผู้พิพากษาเอง ปัญหาข้อนี้จึงแก้ไขได้โดยการแก้ไขที่ตัวผู้พิพากษาแต่ละคนไป มิใช่ว่าจะไปลดอำนาจของศาลเสีย^๑ และบางท่านมีความเห็นว่า เห็นชอบด้วยเพื่อ ป้องกันการลงโทษอย่างมีอคติ ก่อนการลงโทษบุคคลใดฐานละเมิดอำนาจศาลให้มีการ ใต้สวน และสั่งโดยผู้พิพากษาอื่น^๒ สำหรับผู้วิจัยมีความเห็นว่า การให้ศาลใช้อำนาจสั่ง ลงโทษได้เองนี้น่าจะไม่เป็นธรรม โดยมีเหตุผล ๒ ประการ ประการแรก เนื่องจาก ตามลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการก้าวร้าวย่อมมีผลกระทบต่อ ทำติของผู้พิพากษาที่มีต่อผู้กระทำละเมิด ฉะนั้นจึงทำให้ความสามารถของผู้พิพากษาที่จะ วินิจฉัยคดีละเมิดอำนาจศาลอย่างเป็นธรรม เป็นสิ่งที่ยากจะกระทำได้ และทำให้ดูเหมือนว่า เป็นการแก้แค้นทดแทนกันเองเป็นส่วนตัวมากกว่า ประการที่สอง ขาดความศรัทธา ของสาธารณชนที่มีต่อสถาบันศาลยุติธรรม เพราะสาธารณชนย่อมเกิดความกลางแกลงใจ ในมูลเหตุจูงใจของผู้พิพากษาที่สั่งลงโทษ

นอกจากนั้น ในกรณีที่จำเลยถูกศาลชั้นต้นสั่งจำคุก แม้ว่าคำสั่งนั้นจะไม่ชอบ จำเลยก็ต้องถูกจำคุกตามคำสั่งนั้นในทันทีจนกว่าศาลสูงจะมีคำพิพากษายกเลิกคำสั่งของ ศาลชั้นต้น ดังนั้นถ้าปรากฏว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด เสรีภาพที่จำเลยต้องสูญเสียไปเนื่อง จากการถูกลงโทษจำคุกก็จะไม่มีผู้ใครรับผิดชอบ ต้องฟ้องร้องเอาเอง เป็นคดีแพ่งหรือคดี อาญาต่อไป แต่ถ้าเป็นในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ผู้พิพากษาที่สั่งลงโทษนั้นอาจ ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งได้

เรื่องอำนาจการพิจารณาคดีและสั่งลงโทษนี้ ในกฎหมายต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ถือหลักว่า ผู้พิพากษาคนใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นการส่วนตัวในการกระทำ ที่กล่าวหาว่าเป็นละเมิดอำนาจศาลนั้นย่อมหมดสิทธิที่จะพิจารณาคดีละเมิดอำนาจศาลเอง เว้นแต่จำเลยจะให้การยินยอม ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสหรัฐข้อ ๔๒ ในประเทศ

^๑ไมตรี ตรีอรุณ, "ละเมิดอำนาจศาล," คุณภาพ ๒๕ (กันยายน - ตุลาคม, ๒๕๒๑) : ๗๓ - ๗๔.

^๒หนังสือพิมพ์มติชน, ฉบับวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๒๑ คำสัมภาษณ์ของนายศิริ อติโพธิ ปลัดกระทรวงยุติธรรม.

อังกฤษได้วางหลักเกณฑ์เป็นบรรทัดฐานไว้ในคดี Re Johnson (๑๘๘๗), ๒๐ Q.B.D. ๖๘ C.A. ผู้พิพากษาที่ถูกละเมิดต่อหน้า ไม่มีอำนาจสั่งลงโทษบุคคลที่กระทำละเมิดในห้องพิจารณาคดี ส่วนในเยอรมันกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลมาตรา ๑๗๗ และมาตรา ๑๘๘ ถ้าเป็นการดำเนินคดีกับบุคคลภายนอก ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาหัวหน้าคณะ แต่ถ้าเป็นการกำหนดกับบุคคลอื่นให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาล ซึ่งตามกฎหมายเยอรมันกำหนดให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคดีและสั่งลงโทษ ได้แก่ ศาลที่ถูกละเมิดเอง และผู้พิพากษาอื่น

การมิให้ผู้พิพากษาผู้ตกเป็นผู้เสียหายพิจารณาและสั่งลงโทษได้เองนี้ ยังเป็นการสอดคล้องกับบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๑๑ (๑) และ (๒) ถ้าผู้พิพากษานั้น มีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับอยู่ในคดีนั้น และถ้าเป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยานโดยที่ใคร่เห็นเหตุการณ์ ผู้พิพากษานั้นก็อาจถูกคัดค้านการพิจารณาคดีได้ ฉะนั้นถ้ามิให้ผู้พิพากษาเป็นผู้พิจารณาและสั่งลงโทษได้เองแล้ว จะเป็นการป้องกันมิให้มีการพิจารณาและสั่งลงโทษโดยไม่ชอบได้ อันจะเป็นผลให้ผู้กระทำผิดคลายความหวาดวิตก ทำให้รู้สึกว่าการได้รับการพิจารณาคดีและสั่งลงโทษจากผู้พิพากษาอื่นด้วยความเป็นธรรม

๑. ผู้พิพากษาจะเป็นผู้กระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาลได้หรือไม่

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้พิพากษาก็กระทำผิดฐานละเมิดอำนาจศาลได้ เพราะน่าจะเป็นไปได้ว่า ผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีใด อาจจะเป็นญาติ หรือรู้จักคุ้นเคยกับคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อทำการนั่งพิจารณาคดี ก็อาจมีอคติ หรือมีแนวโน้มที่จะช่วยเหลือคู่ความฝ่ายนั้น หรือในบางครั้งผู้พิพากษาบางท่านขาดความอดทน ไม่สุ่มและรอบคอบ อาจใช้อำนาจในขณะที่นั่งพิจารณาคดี เช่น ใช้ถ้อยคำรุนแรงไม่สุภาพ หรือทำร้ายคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งด้วยการขว้างปาสิ่งของใส่คู่ความที่คัดค้าน หรือโต้เถียงกับผู้พิพากษาเป็นต้น ดังนั้นต้องถือว่า ผู้พิพากษานั้นประพฤตินั้นไม่เรียบร้อยเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๓๑(๑) แล้ว ทั้งนี้เพราะมาตราดังกล่าวใช้คำว่า "ผู้ใดกระทำการใดๆ ฯลฯ" คำว่า ผู้ใด จึงน่าจะหมายถึงผู้พิพากษาได้ด้วย แต่อย่างไรก็ตาม คงไม่มีคู่ความหรือบุคคลภายนอกคนใดกล้ากล่าวหาว่า ผู้พิพากษานั้นกระทำ

ผิดฐานละเมิดอำนาจศาล อันอาจจะเป็นผลให้ประชาชนมีความรู้สึก ว่า ผู้พิพากษาอยู่เหนือกฎหมายจนไม่มีผู้ใดกล้าแตะต้อง

สำหรับในต่างประเทศ เช่น เยอรมัน มาตรการในเรื่องความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ในกรณีที่เป็นมาตรการเพื่อป้องกัน เช่นการกล่าวตักเตือน การให้ถอนคำพูด ศาลเยอรมันอาจสั่งกับบุคคลในที่นั่งได้ทุกคน รวมทั้งที่เป็นผู้พิพากษาร่วมคณะและพนักงานอัยการด้วย ส่วนในประเทศอังกฤษ ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นก็อาจถูกควบคุมตัวสำหรับการกระทำที่ไม่ยุติธรรม หรือไม่ถูกต้องตามระเบียบในการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ยอมรับฟังประเด็นตามหมายของศาลสูงที่สั่งให้ปฏิบัติหรืองดเว้นปฏิบัติในสิ่งที่ เป็นสาระสำคัญต่อหน้าศาลสูง และผู้พิพากษาศาลชั้นต้นที่ประพฤติตนไม่สมควรตั้งกล่าวนี้ก็อาจต้องถูกโยกย้ายด้วย

จะเห็นได้ว่า ผู้พิพากษาของศาลเยอรมันและอังกฤษ อาจกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลและถูกลงโทษได้ แต่ในประเทศไทย การพิจารณาคดีของศาล ตามปกติในศาลชั้นต้นมีผู้พิพากษาเพียงนายเดียว ทั้งๆที่กฎหมายพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาตรา ๒๓ กำหนดให้มีผู้พิพากษาสองนายก็ตาม ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้พิพากษามีไม่เพียงพอต่อการ พิจารณาคดีที่มีแนวโน้มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดกรณีการละเมิดอำนาจศาล โดยผู้พิพากษาเองแล้วเช่นนี้ ก็ไม่ควรให้ประชาชนต้องรับบาปเคราะห์จากการกระทำนี้ในการพิจารณาคดี ซึ่งอาจทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสถาบันศาลยุติธรรมได้

ฉ. การถูกลงโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลแล้วถูกลงโทษตามกฎหมายอาญาอีก เป็นการลงโทษความผิดกรรมเดียวสองซ้ำหรือไม่

ในการกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล นอกจากผู้กระทำผิดจะถูกลงโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลแล้ว อาจต้องถูกลงโทษทางอาญาตามกฎหมายอื่นอีก โดยเหตุผลตามหลักกฎหมายแล้วน่าจะไม่ต้องและเป็นธรรม เพราะเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นการกระทำความผิดในเรื่องเดียวกัน เป็นความผิดกรรมเดียวแต่ผิดกฎหมายหลายบท ควรใช้บทหนักลงโทษเพียงครั้งเดียวจึงจะถูกต้องและเป็นธรรมตามกฎหมาย

อนึ่งการลงโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล เป็นเพียงมาตรการพิเศษชนิดหนึ่งที่ให้อำนาจแก่ศาลโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อจะรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาล

เพื่อดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมแห่งคดี ป้องกันการดำเนินคดีมิให้ล่าช้า มิให้มีการ
 ประวิงคดีและป้องกันการสร้างอิทธิพลอันมิชอบขึ้นเหนือความรู้สึกของบุคคลทั่วไป
 และผู้เป็นฝ่ายในคดี จึงแตกต่างไปจากการลงโทษในทางอาญา ซึ่งมีวัตถุประสงค์
 เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นสำคัญในฐานะที่เป็นกฎหมายมหาชน
 จะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ในการลงโทษนั้นมีจุดมุ่งหมายและเหตุผลที่ต่างกัน
 ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เมื่อผู้กระทำความผิดถูกลงโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล
 แล้วก็ย่อมต้องถูกลงโทษในความผิดเดียวกันนั้นตามกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาได้อีก
 ไม่เป็นการลงโทษเนื่องจากการกระทำความผิดกรรมเดียวสองซ้ำแต่ประการใด
 ในต่างประเทศ เช่น เยอรมัน ถ้าผู้กระทำผิดถูกพิพากษาลงโทษเนื่องจากการกระทำ
 นั้น ในเวลาต่อมาให้หักจำนวนวันที่ซึ่งผู้นั้นออกจากโทษด้วย ตามกฎหมายว่าด้วย
 ธรรมนูญศาลมาตรา ๑๗๘(๓) ซึ่งก็หมายความว่า ถ้าผู้ที่ถูกกักขังในความผิดฐาน
 ละเมิดอำนาจศาลแล้ว ต่อมาได้ถูกลงโทษในความผิดอื่นเนื่องมาจากการกระทำ
 เดียวกันนั้นในทางอาญา ให้หักวันที่ซึ่งครั้งแรกออกจากโทษครึ่งหลังได้ ก็แสดงว่า
 ในเยอรมัน ผู้กระทำผิดถูกลงโทษกรรมเดียวสองซ้ำได้ แม้แต่ในสหรัฐอเมริกาถือ
 หลักว่า บุคคลต้องรับโทษในการกระทำสองซ้ำได้เช่นเดียวกัน ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าว
 นี้ ตามแนวกฎหมายไทยก็ยอมรับด้วย

ช. ควรมีโทษจำคุกในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลหรือไม่

โทษจำคุกในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นโทษที่จำกัดเสรีภาพ
 อย่างหนึ่ง ซึ่งศาลมีอำนาจสั่งลงโทษผู้กระทำการละเมิดอำนาจศาลได้ทันทีที่การ
 ละเมิดนั้นเกิดขึ้นต่อหน้าศาล หรือใกล้เคียงกับการรู้เห็นของศาล ถ้าศาลพิจารณาเห็น
 ว่า การละเมิดนั้นเป็นการกระทำที่ร้ายแรง เพราะถ้ามิให้ศาลใช้อำนาจลงโทษ
 จำคุก โดยเพียงแต่ลงโทษไล่ออกไปจากศาลชั่วคราว หรือปรับเพียงห้าร้อยบาท หรือ
 ไม่เกินห้าร้อยบาท ก็ไม่น่าจะเพียงพอกับความร้ายแรงของความผิด และไม่เพียงพอ
 ที่จะป้องกันมิให้เกิดการละเมิดอำนาจศาลอีกได้ ถ้าหากตัดโทษจำคุกออกไปแล้ว
 ปัญหาอาจจะเกิดขึ้นตามมาได้ เช่น การก่อกวนการพิจารณาคดี หรือการประหลาดตน
 ไม่สมควรระหว่างที่ศาลนั่งพิจารณา หรือกระทำการโน้มน้าวจิตใจของคู่ความหรือ

ศาลให้เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของฝ่ายตน ซึ่งถ้าผลที่เกิดขึ้นร้ายแรงย่อมกระทบ
กระเทือนถึงผลประโยชน์ของคุณความฝ่ายตรงข้าม หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอีกฝ่ายหนึ่ง
ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ศาลยุติธรรมซึ่งเป็นที่ยุติสุดท้ายของประชาชนก็อาจจะเต็มไปด้วย
ด้วยความวุ่นวายจนศาลไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปได้โดยสมบูรณ์ หรือ
ไม่สามารถควบคุมกระบวนการพิจารณาได้เลย

ปัญหาเรื่องนี้ ได้มีนักกฎหมายบางท่านมีความเห็นว่า เห็นด้วยกับโทษจำคุก
ในข้อหาฐานละเมิดอำนาจศาล ปัญหาของเรื่องนี้อยู่ที่ตัวบุคคลจะไปแก้ไขหลักการเสีย
ทีเดียวโดยที่ยังมิได้คำนึงถึงผลกระทบในเรื่องอื่นๆนั้น คงจะไม่ถูกต้อง^๑ บางท่านมี
ความเห็นว่าการตัดโทษจำคุกออกไปย่อมเป็นการไม่ถูกต้องกับความจริง เพราะถ้า
มีการกระทำร้ายแรงเกิดขึ้นในศาลแล้ว ศาลควรมีอำนาจสั่งลงโทษจำคุกได้เพื่อให้
เหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำนั้น ผลของการมีโทษปรับอย่างเดียวพอจะ
มองเห็นได้ว่า ย่อมไม่เพียงพอที่จะป้องกันมิให้มีการละเมิดอำนาจศาลเกิดขึ้นได้^๒
และบางท่านมีความเห็นว่า กฎหมายนี้ยังเป็นประโยชน์หากมีการตัดทอนออกเสียก็จะ
เป็นการตัดอำนาจศาล อีกทั้งโทษจำคุกนี้ก็ไม่วายแรงนัก เพียงหกเดือนเท่านั้น
เช่นเดียวกับนานาประเทศที่ปฏิบัติกัน^๓ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา แอฟริกาใต้ แคนาดา
ก็มีโทษจำคุก ส่วนเยอรมันและญี่ปุ่น ไม่มีโทษจำคุก แต่ใช้วิธีกักขัง คุมขัง
หรือขัง ซึ่งเป็นโทษจำกั้ดี เสรีภาพเช่นเดียวกับโทษจำคุก ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ยัง
ไม่สมควรตัดโทษจำคุกออกไป เพราะเป็นมาตรการที่เด็ดขาด และทำให้ผู้ที่กระทำ
ละเมิดเกิดความยับยั้งชั่งใจก่อนกระทำ แต่ก็ควรมีการกำหนดมาตรการและสภาพ
บังคับเกี่ยวกับโทษที่จำกั้ดี เสรีภาพ ของความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเสียใหม่ให้เหมาะสม

^๑ไพศาล พีชมงคล, "ปัญหาโทษจำคุกในข้อหาละเมิดอำนาจศาล," ใน
ละเมิดอำนาจศาลกับสังคมไทย, สถิตย์ ลิ่มพงศ์พันธ์, รวบรวม (กรุงเทพมหานคร:
สารศึกษาการพิมพ์, ๒๕๒๒), หน้า ๔๔-๔๕.

^๒ไมตรี ศรีอรุณ, "ละเมิดอำนาจศาล," หน้า ๑๔.

^๓หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๓ คำสัมภาษณ์ของนายสุธรรม
ภัทรากม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม.

ข้อเสนอแนะ

ก. การบัญญัติความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไว้เป็นส่วนหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งด้านสาระบัญญัติและวิธีบัญญัติ ไม่ควรนำบทบัญญัติในภาค ๑ แห่งประมวลกฎหมาย อาญา หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญามาใช้บังคับ เช่น การยึดทรัพย์แทนค่าปรับ การเปลี่ยนโทษปรับเป็นโทษ ที่จำกัดเสรีภาพ การลงโทษทางอาญาต่อจากโทษการละเมิดอำนาจศาล การหักจำนวน วันที่ต้องโทษการละเมิดอำนาจศาลออกจากโทษทางอาญาตามกฎหมายอื่น วิธีการดำเนิน กติ อายุความการลงโทษ การทุเลาการบังคับ การอุทธรณ์ฎีกา หรืออายุความการอุทธรณ์ ฎีกา เป็นต้น และการบัญญัติไว้ให้ชัดเจนเพื่อหลีกเลี่ยงการตีความและข้อขัดแย้งที่อาจ เกิดขึ้นระหว่างศาลกับประชาชน ทั้งนี้เพราะความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นเพียง มาตรการพิเศษในการใช้อำนาจของศาลเพื่อควบคุมกระบวนการพิจารณาเพียงชั่วคราวชั่วคราว เท่านั้น จึงควรมีลักษณะที่พิเศษแตกต่างไปจากกฎหมายอื่น

ข. การออกข้อกำหนดของศาล มีควรวินิจฉัยแก่ศาลในการออกข้อกำหนด ในทันทีทันใดได้เพียงลำพัง ในกรณีที่ศาลจะออกข้อกำหนดในระหว่างที่คดีกำลังอยู่ระหว่าง พิจารณา ควรจะต้องมีผู้พิพากษาครบองค์คณะตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาตรา ๒๓ ทั้งนี้เพื่อจะได้ร่วมพิจารณาและฟังเหตุผลว่าสมควรจะออกข้อกำหนดได้หรือไม่ประการใด ก่อน โดยอาจจะบัญญัติว่า "เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นเป็นไป ด้วยความเรียบร้อย สะดวก รวดเร็ว และยุติธรรม ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นนายเดี๋ยวมี่ อำนาจออกข้อกำหนดหรือคำสั่งใดๆ ออกใช้บังคับในระหว่างการพิจารณาคดีได้ แต่ต้อง มีผู้พิพากษาอีกหนึ่งนายร่วมพิจารณาและเห็นชอบด้วย

ค. เรื่องอำนาจการพิจารณาและสั่งลงโทษการบัญญัติไว้ให้ชัดเจน ดังนี้

๑. ในกรณีที่เป็นการละเมิดอำนาจศาลโดยตรง ควรบัญญัติว่า "การ ละเมิดอำนาจศาลที่เกิดขึ้นต่อหน้าศาลภายในห้องพิจารณาคดีหรือใกล้ชิดกับการพิจารณา คดี ด้วยความรู้เห็นหรือได้ยินของศาลเองว่า เป็นการรบกวนการพิจารณาคดี หรือดูหมิ่น ศาล ศาลนั้นจึงอำนาจใช้กระบวนการพิจารณาโดยรวบรัดได้ทันที แต่ต้องให้ผู้พิพากษาอื่น พิจารณาพิพากษาลงโทษ เว้นแต่จำเลยให้การยินยอม

๒. ในกรณีที่เป็นการละเมิดอำนาจศาลโดยอ้อม ควรบัญญัติว่า "การละเมิดอำนาจศาลที่เกิดขึ้นนอกห้องพิจารณาคดี ห้ามมิให้ใช้กระบวนการพิจารณาโดยรวบรัด แต่ให้จำเลยมีสิทธิได้รับทราบข้อหาเป็นหนังสือโดยละเอียด มีสิทธิตั้งทนาย มีสิทธินำพยานเข้ามาสืบ แล้วให้ผู้พิพากษาอื่นพิจารณาพิพากษาลงโทษ เว้นแต่จำเลยให้การยินยอม"

การบัญญัติไว้ให้ชัดเจน เช่นนี้จะทำให้คู่ความหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนได้รับการพิจารณาและสั่งลงโทษด้วยความเป็นธรรม ปราศจากอคติเกี่ยวกับลักษณะการกระทำที่เป็นละเมิดว่ามีขอบเขตเพียงใด และตัวบุคคลผู้มีอำนาจพิจารณาและสั่งลงโทษว่าจะกระทำได้ในกรณีใด อันจะเป็นเหตุให้บุคคลดังกล่าวได้ทราบและรับผลการปฏิบัติอยู่ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติไว้

ง. เกี่ยวกับตัวบุคคลผู้กระทำผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒ ควรจะบัญญัติให้รวมถึงผู้ควบคุมรายการ ผู้โฆษณาภาพยนตร์ วิทยุ และโทรทัศน์ด้วย ทั้งนี้เพราะว่า การกระทำดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอิทธิพลในแนวความรู้สึกของประชาชนได้ และนอกจากนั้นบุคคลผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๓๑ ก็ควรจะบัญญัติไว้ให้ชัดเจนว่ามีใครบ้าง เช่น คู่ความ ผู้ต้องหา พยาน หรือบุคคลนอกคดี เป็นต้น ไม่ควรใช้คำว่า "ผู้ใด" เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการตีความ และโดยเฉพาะควรบัญญัติให้รวมถึงผู้พิพากษา และพนักงานอัยการด้วย

จ. ควรกำหนดสภาพบังคับและโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลใหม่ให้ชัดเจนดังนี้

๑. ควรเปลี่ยนสภาพบังคับของความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลจากคำว่า "โทษ" เป็น "มาตรการพิเศษ" โดยบัญญัติให้ชัดเจนว่า "เป็นมาตรการในการควบคุมการพิจารณาคดีในศาลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและการใช้มาตรการพิเศษมิใช่การลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา"

๒. ควรเปลี่ยนโทษ "จำคุก" เป็น "คุมขัง" หรือ "กักขัง" โดยกำหนดระยะเวลาในการลงโทษเพียงระยะสั้น ไม่เกินสิบห้าวัน เพราะเป็นการใช้มาตรการเพียงเพื่อป้องกัน และระงับการกระทำผิดเพียงชั่วคราวเท่านั้น

๓. ควรบัญญัติให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจ เปลี่ยนแปลงสภาพบังคับของโทษได้ ถ้าหากผู้กระทำผิดรู้สำนึกในการกระทำและได้ขอขมาต่อศาลแล้ว ศาลอาจลดหรืองดการใช้มาตรการพิเศษได้

การกำหนดมาตรการดังกล่าวนี้จะเป็นประโยชน์ในการลดความรู้สึกที่รุนแรงของผู้พิพากษาในการลงโทษให้น้อยลง เพื่อมิให้มีลักษณะเป็นการแก้แค้นทดแทนกันระหว่างศาลกับผู้กระทำผิด และเป็นการลดความรู้สึกของผู้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล และถูกลงโทษทางอาญาตามกฎหมายอื่นซึ่งถือว่าเป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวสองซ้ำด้วย และนอกจากนั้นยังถือได้ว่าผู้ถูกลงโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นผู้มีเคยต้องโทษในทางอาญามาก่อน ซึ่งจะทำให้สิทธิเกี่ยวกับการทำงานหรือเข้ารับราชการไม่เสียไปเพราะเหตุที่ต้องหาคดี

ฉ. ควรเพิ่มจำนวนผู้พิพากษาให้มากขึ้น แล้วนั่งพิจารณาคดีความผิดให้ครบองค์คณะตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาตรา ๒๓ ทุกครั้ง เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและสั่งลงโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลโดยตรง ที่ควรให้ผู้พิพากษาที่มีได้ถูกกระทำละเมิดเป็นผู้พิจารณาและสั่งลงโทษ และนอกจากนั้นถ้าเป็นกรณีผู้พิพากษาละเมิดอำนาจศาลเองแล้ว ผู้พิพากษาอื่นจะได้ใช้มาตรการพิเศษ ซึ่งควรบัญญัติไว้เพื่อใช้กับศาลโดยเฉพาะ เช่น ว่ากล่าวตักเตือน หรือให้ถอนคำพูด กับผู้พิพากษาที่กระทำผิดได้

ช. การละเมิดอำนาจศาลด้วยการวิพากษ์วิจารณ์ศาลถึงการดำเนินงานของศาลด้วยความเป็นธรรม และเพื่อประโยชน์แก่สาธารณชน ซึ่งมีได้ทำให้คดีเสียความยุติธรรมไม่ควรถือว่าเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล แต่เป็นสิ่งที่ศาลควรรับฟังเพื่อทราบความคิดเห็นของบุคคลภายนอก อันจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของศาลในการบริหารงานยุติธรรมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ซ. ผู้พิพากษาคควรต้องยอมรับถึงความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้จากการใช้ดุลพินิจในการสั่งลงโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ว่าอาจไม่เป็นธรรมจึงควรจะได้จัดให้มีการศึกษาอบรมเป็นประจำเกี่ยวกับวิชาการทางด้านจิตวิทยา เพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง ถึงสภาพการต่างๆที่เกิดขึ้นในระหว่างการพิจารณาคดีอันจะเป็นประโยชน์ในการ

ควบคุมการดำเนินกระบวนการให้เกิดความเรียบร้อยและเป็นไปตามทิศทางที่กฎหมาย
ต้องการ และผลสุดท้ายการชู้ว่าจะใช้มาตรการความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ก็อาจไม่
จำเป็นต้องใช้แต่อย่างใด

๗. ในการดำเนินคดีในศาล คู่ความทั้งสองฝ่ายและบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องมี
ความสำนึกรับผิดชอบ ร่วมมือกันในการรักษาความสงบเรียบร้อยในการพิจารณาคดี โดย
ต้องถือว่า เป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของทุกคน ไม่ควรก่อเหตุวุ่นวาย หน่วงเหนี่ยวการดำเนิน
คดี หรือไม่เชื่อฟังคำแนะนำตักเตือนของศาลโดยไม่มีเหตุผลสมควร และต้องให้เกียรติ
ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีด้วย ไม่ควรมุ่งถึงผลของการแพ้หรือชนะในคดีเพียงอย่างเดียว